



Balíček opatření v oblasti klimatu

Informační podklad ke sdělení Čistá planeta pro všechny, zprávě EU a Pařížská dohoda o změně klimatu: vyhodnocení pokroku na COP v Katovicích a zprávě o provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu



Podklad k dokumentům Rady č. 13696/18, 14328/18 a 15011/18
únor 2019
zpracovala: Eva Balounová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 12
- Komentář Parlamentního institutu - shrnutí posledního vývoje v této oblasti: 13
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 16

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Balíček opatření v oblasti klimatu	Typ řady: interní
Zpracovala: Balounová, E.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentům č. 13696/18, 14328/18 a 15011/18	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: únor 2019	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Změna klimatu; ochrana klimatu; globální oteplování; Pařížská dohoda	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise - Čistá planeta pro všechny - Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky
KOM(2018) 773 v konečném znění, kód Rady 15011/18

ZPRÁVA

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě - EU a Pařížská dohoda o změně klimatu: vyhodnocení pokroku na COP v Katovicích (podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ze dne 21. května 2013 o mechanismu monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů a podávání dalších informací na úrovni členských států a Unie vztahujících se ke změně klimatu a o zrušení rozhodnutí č. 280/2004/ES)

KOM(2018) 716 v konečném znění, kód Rady 13696/18

ZPRÁVA

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu

KOM(2018) 738 v konečném znění, kód Rady 14328/18

- **Právní základ:**
Dokumenty informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
30. 10. 2018 (KOM(2018) 716), 15. 11. 2018 (KOM(2018) 738) a 3. 12. 2018 (KOM(2018) 773)
- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokumenty nelegislativní povahy, které nepodléhají schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jejich přijetím a předložením těmto institucím.
- **Předběžná stanoviska vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 23. listopadu 2018, 10. ledna 2019 a 22. ledna 2019, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 29. listopadu 2018 a dne 23. ledna 2019 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokumenty informační povahy.
- **Odůvodnění a předmět:**
Balíček opatření v oblasti klimatu zahrnuje tři nelegislativní dokumenty předložené Komisí na přelomu roku 2018/2019, které se týkají změny klimatu.

Evropská unie ratifikovala Pařížskou dohodu z roku 2015, jejímž cílem je udržet nárůst teploty pod 2°C (s usilováním o omezení na 1,5°C) a dosáhnout ve druhé polovině 21. století rovnováhy mezi emisemi a jejich pohlcováním. **Pro dosažení cílů dohody mají smluvní strany do roku 2020 předložit dlouhodobé strategie nízkemisního rozvoje. Evropská komise nyní na základě výzev Evropské rady**

a Evropského parlamentu předkládá sdělení „Čistá planeta pro všechny - Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky“, které má umožnit kvalifikovanou diskuzi v celé EU a umožnit, aby EU přijala a do začátku roku 2020 ve vztahu k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu předložila ambiciózní strategii s výhledem do roku 2050, jak požaduje Pařížská dohoda. Tuto diskuzi zahájí Evropská komise v první polovině roku 2019. Pokyny pro další postup by měly být přijaty na Evropské radě v rumunském Sibiu v květnu 2019.

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě - EU a Pařížská dohoda o změně klimatu: vyhodnocení pokroku na COP v Katovicích je dokumentem, který shrnuje informace o dosavadním pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu. Zpráva informuje o plnění mezinárodních závazků EU, vývoji emisí, zdokonalování legislativy EU, financování opatření v oblasti klimatu, přizpůsobování se změně klimatu a mezinárodní spolupráci.

Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu z roku 2013 ukládá Evropské komisi podat zprávu o jejím provádění. Ta je nyní předkládána. Zpráva hodnotí dosavadní provádění strategie a shrnuje získané zkušenosti.

- **Obsah a dopad:**

Sdělení Komise - Čistá planeta pro všechny - Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky

Sdělení je členěno do 5 kapitol.

- 1. Kapitola: Úvod – nutnost chránit planetu**

Úvodní kapitola shrnuje projevy změny klimatu, kterých je Evropa svědkem: vlny veder, sucho, požáry, povodně, bouře. Změna klimatu vzbuzuje dle průzkumů u Evropanů vážné obavy. Je připomenuta zpráva Mezivládního panelu pro změnu klimatu IPCC z října 2018, ze které vyplývá, že globální oteplování způsobené člověkem již způsobilo nárůst teploty o 1 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí a každých deset let se teplota zvyšuje přibližně o 0,2 °C. Bez zintenzivnění mezinárodních opatření v oblasti klimatu by mohla globální průměrná teplota vzrůst do období krátce po roce 2060 o 2 °C a poté se dále zvyšovat. To by mělo dalekosáhlé důsledky. V krajních případech by tyto důsledky mohly vést až k ohrožení dodávek potravin, vody a energie a následně k potenciálním konfliktům o zdroje a migračním tlakům. Komise shrnuje, že bez přijetí okamžitých a rozhodných opatření není možné zajistit pro Evropu udržitelný rozvoj.

- 2. Kapitola: Evropská vize moderní, konkurenceschopné, prosperující a z hlediska klimatu neutrální ekonomiky**

Cílem předložené strategie má být potvrdit závazek EU zaujímat vedoucí postavení v celosvětových opatřeních v oblasti klimatu a představit vizi, která povede k dosažení nulových čistých emisí skleníkových plynů do roku 2050. Strategie nemá revidovat cíle do roku 2030, nýbrž stanovit směr pro diskuzi o směřování do roku 2050. EU je v současnosti odpovědná za 10 % celosvětových emisí skleníkových plynů, emise skleníkových plynů v EU dosáhly vrcholu již v roce 1979. Od té doby se dařilo oddělovat emise skleníkových plynů od ekonomického růstu. EU je na dobré cestě k dosažení cílů pro rok 2020. Pokud jde o vytyčené cíle do roku 2030, má dojít ke snížení emisí oproti roku 1990 nejméně o 40 %. Nově nastavený právní rámec by vedl k pravděpodobnému snížení emisí do roku 2050 o 60%. Podle zprávy IPCC, má-li se snížit pravděpodobnost výskytu extrémních povětrnostních jevů, musí svět omezit změnu klimatu na 1,5 °C. Aby se omezil nárůst teploty na 1,5 °C, je třeba v celosvětovém měřítku dosáhnout nulových čistých emisí CO₂ přibližně do roku 2050 a neutrální bilance u všech ostatních skleníkových plynů o něco později v tomto století. **Tato strategie proto nastiňuje vizi hospodářské a společenské transformace potřebné pro**

dosažení přechodu na nulové čisté emise skleníkových plynů do roku 2050. Tento přechod má být sociálně spravedlivý.

3. Kapitola: Scénáře pro přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů a strategické priority

Strategie nabízí několik řešení, jež by mohla být pro přechod na nízkouhlíkové hospodářství využita. Ústřední roli sehraje energetika, jež nyní odpovídá v EU za více než 75 % emisí skleníkových plynů. Důležitá bude spolupráce na různých úrovních.

Výchozím bodem pro analýzu jednotlivých scénářů je společná referenční základna nedávno schválených politik a cílů v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 a rovněž nařízení o správě energetické unie. Bylo posouzeno 8 scénářů. Tyto scénáře vychází z politik, které představují tzv. dobrou volbu, jako je např. výrazné využívání energie z obnovitelných zdrojů a energetická účinnost. Pět scénářů se zaměřuje na různé technologie a opatření, liší se od sebe intenzitou použití elektrifikace, vodíku a e-paliv. Tyto scénáře nepostačují k dosažení nízkouhlíkového hospodářství. Jejich kombinace dosahuje čistého snížení emisí skleníkových plynů o 90 %. Je tomu tak proto, že určité emise skleníkových plynů zůstanou, zejména v odvětví zemědělství. Sedmý a osmý scénář se proto věnují i zachytávání a ukládání CO₂. Osmý scénář rovněž zahrnuje oběhové hospodářství a změny ve spotřebitelských preferencích. Je tedy zřejmé, že bude potřeba nejen maximalizace potenciálu technologických možností, ale i možností oběhového hospodářství, rozsáhlé využití přírodních propadů uhlíku prostřednictvím využití půdy, mj. v zemědělství a lesnictví, a změny ve vzorcích mobility.

Je uvedeno sedm hlavních strategických prvků cesty k nízkouhlíkovému hospodářství:

- I. **Maximalizovat přínosy energetické účinnosti, včetně přínosu budov s nulovými emisemi:** Energetická účinnost by mohla snížit spotřebu energie až o polovinu oproti roku 2005. Velkou roli budou hrát renovace bytového fondu, přechod na jiné palivo u domácností, řídicí inteligentní systémy, izolační materiály. Je potřeba zapojit spotřebitele.
- II. **Maximalizovat zavádění obnovitelných zdrojů energie a využívání elektřiny k plné dekarbonizaci dodávek energie v Evropě:** Je potřeba přechod od fosilních paliv na obnovitelné zdroje energie. To bude mít pozitivní dopad i na závislost Evropy na dovozu energie, jejíž snížení povede k úsporám. Očekává se vysoká míra elektrifikace a decentralizace, zvýší se výroba elektřiny (až 2,5 krát). Cca 80 % elektřiny má pocházet z obnovitelných zdrojů, podíl jaderné energie má být cca 15 %. Počítá se rovněž s výrobou e-paliv pomocí elektrolýzy (tj. technologie Power-to-X). Přechod k převážně decentralizovanému energetickému systému založenému na obnovitelných zdrojích energie bude vyžadovat inteligentnější a flexibilnější systém, zapojení spotřebitelů, vyšší propojení, lepší skladování energie ve velkém měřítku, odezvu na straně poptávky a řízení prostřednictvím digitalizace.
- III. **Čistá, bezpečná a propojená mobilita:** Doprava odpovídá za cca ¼ emisí skleníkových plynů v EU. K její dekarbonizaci bude potřeba elektrifikace za použití obnovitelných zdrojů energie a větší využití železnice. Roli bude hrát vývoj a výzkum – př. v oblasti baterií. Důležitá je rovněž digitalizace, sdílení dat, atp. Vývoj musí být podpořen změnami chování jednotlivců a společností. Investice se musí zaměřit na nejméně znečišťující druhy dopravy. Vysokorychlostní železniční spoje by se měly stát skutečnou alternativou letecké dopravy na krátké a střední vzdálenosti. EU by rovněž měla zůstat zastáncem multilateralismu (je uvedena role Mezinárodní námořní organizace či Mezinárodní organizace pro civilní letectví).

- IV. **Konkurenceschopný průmysl EU a oběhové hospodářství jako klíčový předpoklad snížení emisí skleníkových plynů:** Klíčovou roli hrají suroviny, je potřeba klást důraz na opětovné využití a recyklaci. To posílí i nezávislost EU. Důležitou roli budou hrát i nové materiály. Je potřeba pobízet poptávku po výrobcích a službách šetrných k životnímu prostředí prostřednictvím informovanosti. Investice do modernizace jsou nezbytné. Samozřejmě, některé emise půjdou eliminovat jen obtížně. Ale možnosti existují. CO₂ lze zachycovat, skladovat a využívat. U řady průmyslových procesů, např. u výroby oceli a určitých chemických látek, může být vstupní surovinou namísto fosilních paliv vodík z obnovitelných zdrojů a udržitelná biomasa.
- V. **Vytvořit odpovídající inteligentní síťovou infrastrukturu a propojení:** Nízkouhlíkové hospodářství lze dosáhnout pouze s odpovídající a inteligentní infrastrukturou, která zajistí optimální propojení a integraci odvětví v celé Evropě.
- VI. **Plně využít bioekonomiku a vytvořit zcela nepostradatelné propady uhlíku:** Důležitou úlohu bude mít biomasa, jejíž množství se bude muset zvýšit. Stávající lesy EU však takové množství nemohou poskytnout. Zvýšení dovozu biomasy by mohlo zvýšit obavy nepřímo se týkající emisí vyplývajících ze změny ve využívání půdy v zemích vývozu. Bude tudíž třeba, aby vyšší produkce biomasy vycházela z kombinace zdrojů a současně aby byl náš přírodní propad uhlíku zachován, případně i posílen. V zemědělství budou důležité inovace - digitalizace a inteligentní technologie. Bude potřeba využívat lepší systémy hospodaření, zalesňovat, obnovovat zničené lesní porosty i jiné ekosystémy. Za účelem zmírnění požadavků kladených na půdní fond EU bude potřeba zvýšit produktivitu vodních a mořských zdrojů (mořské řasy, apod.).
- VII. **Odbourat zbývající emise CO₂ s využitím zachycování a ukládání uhlíku:** Zavádění zachycování a ukládání uhlíku (CCS) je nutné, zejména v energeticky náročných odvětvích a – v přechodné fázi – u bezuhlíkové výroby vodíku, bude však třeba věnovat větší úsilí výzkumu a inovacím.

4. Kapitola: Investice do udržitelné společnosti – Evropský podpůrný rámec pro dlouhodobou transformaci

Vhodné politiky a podpůrný rámec by měly stimulovat zavedení nových technologií a zohledňovat hlavní trendy (změna klimatu, stárnutí populace, účinné využívání zdrojů, atp.).

Investice a financování

Modernizace a dekarbonizace ekonomiky EU bude stimulovat značné dodatečné investice. **V současnosti se do našeho energetického systému a související infrastruktury investují přibližně 2 % HDP. Aby se dosáhlo hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů, měla by se tato hodnota zvýšit na 2,8 %.** Zároveň se ale předpokládá ušetření nákladů na zdravotní péči. Za velkou většinu těchto investic budou odpovědné soukromé podniky a domácnosti, EU však musí vysílat jasné signály, které budou vodítkem pro investory. Životní prostředí, účinné využívání zdrojů a energetická účinnost jsou již předními odvětvími investičního plánu pro Evropu – Junckerova plánu – jehož pilířem jsou Evropský fond pro strategické investice (EFSI) a fondy politiky soudržnosti EU. Evropská komise navrhla začlenit otázky klimatu do příštího víceletého finančního rámce nejméně z 25 %. Finanční sektor by měl sehrát rozhodující úlohu při podpoře přechodu na nulové emise. **Významnou roli by měly hrát ekologické daně, systémy stanovování cen uhlíku a revidované struktury subvencí.**

Výzkum, inovace a realizace

Řešení s nízkými a nulovými emisemi uhlíku se musí stát ekonomicky životaschopnými. Je zmíněna

role Evropské rady pro inovace a Evropského inovačního a technologického institutu. **Výzkum se má zaměřit na elektrifikaci (obnovitelné zdroje energie, inteligentní sítě a baterie), vodíkové a palivové články, skladování energie a na transformaci energeticky náročných průmyslových odvětví, oběhové hospodářství, biohospodářství a udržitelnou intenzifikaci zemědělství a lesnictví.**

Hospodářské a sociální dopady

Přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku může znamenat zánik některých pracovních míst, ale i vznik nových. Některé regiony mohou mít problémy. Je potřeba přihlížet k sociálním dopadům od samého počátku a využít veškeré relevantní politiky, aby byl tento problém zmírněn. Je zmíněn problém energetické chudoby. Bude potřeba klást důraz na sociální politiky a systémy sociálního zabezpečení, aby přechod nedopadl nepřiměřeně na osoby s nízkými příjmy.

Úloha EU na celosvětové úrovni

EU by měla pokračovat ve vedení příkladem a zároveň podporovat vícestannou spolupráci založenou na pravidlech (provádění Pařížské dohody). Je třeba posílit diplomacii EU v oblasti energetiky a klimatu a dále začleňovat cíle a informace související se změnou klimatu do politických dialogů, mj. v oblasti migrace, a do bezpečnostní a rozvojové spolupráce. Obchodní politika EU by měla přispívat k udržitelnému rozvoji.

Úloha občanů a místních orgánů

Přechod na nízkouhlíkové hospodářství může být úspěšný pouze v případě, že občané/spotřebitelé změnu přijmou, budou ji považovat za výhodnou pro svůj život a život svých dětí a sami se zapojí. Modernizace ve městech a lepší územní plánování, včetně zelených ploch, může být hlavní hnací silou pro renovace domů a může přimět občany, aby znovu žili blízko svého zaměstnání, čímž se zlepší životní podmínky, sníží doba potřebná na cestu a související stres. Infrastruktura musí být odolná.

5. Kapitola: Závěry a další kroky

EU by měla být mezi prvními, kdo dosáhnou nulových emisí skleníkových plynů, musí proto zintenzivnit své úsilí. Je nutná mezinárodní spolupráce. EU může ukázat, že nulové čisté emise mohou jít ruku v ruce s prosperitou, a být tak příkladem. Základem je zapojení občanů/spotřebitelů a informovanost veřejnosti. Zásadní je zajištění sociálně spravedlivého přechodu. To nebude snadné, nicméně bude to jednodušší, než čelit hospodářským výzvám a sociálním důsledkům v případě nečinnosti. Dosažení nízkouhlíkového hospodářství vyžaduje rozsáhlou společenskou a hospodářskou transformaci při uplatňování zásad konkurenceschopnosti, inkuzivity, sociální spravedlnosti a mnohostrannosti.

Hlavními prioritami má být:

- Urychlení přechodu na čistou energii (obnovitelné zdroje energie, energetická účinnost);
- Podpora uvědomělých rozhodnutí spotřebitelů;
- Zavedení bezuhlíkové, propojené a automatizované mobility v silniční dopravě a přesun k železniční dopravě, restrukturalizace poplatků a zdanění;
- V oblasti průmyslu důraz na výzkum a inovace, digitalizované a oběhové hospodářství, omezení závislosti na nových materiálech, zmírnění konkurenčních tlaků vedoucích k úniku uhlíku a nežádoucímu přemísťování výroby;
- Udržitelné biohospodářství, diverzifikace zemědělství, udržitelné využívání ploch a zdrojů;
- Odolná infrastruktura;

- Udržitelné finance a investice, investice do lidského kapitálu;
- Zajištění sociálně spravedlivého přechodu;
- Mezinárodní spolupráce, příprava na geopolitické změny, poskytování podpory třetím zemím.

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě - EU a Pařížská dohoda o změně klimatu: vyhodnocení pokroku na COP v Katovicích

Zpráva obsahuje 8 kapitol.

1. kapitola: Plnění mezinárodních závazků EU

V této úvodní kapitole je shrnuta celková situace. **Komise uvádí, že v roce 2018 byly přijaty právní předpisy, které umožní snížit emise skleníkových plynů o 40 % do roku 2030 oproti roku 1990 – při plném provedení dokonce až o 45%.** Zvýšily se cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti. Aby bylo těchto cílů dosaženo, budou muset členské státy přepracovat své politiky a opatření. Očekává se také, že EU splní cíl pro rok 2020, tedy snížení emisí o 20 %. Nicméně mezi lety 2016 a 2017 došlo k nárůstu emisí o 0,6 %, zejména kvůli emisím z dopravy a průmyslu. Proto je potřeba v úsilí nepolevovat.

2. kapitola: Emise zahrnuté do systému EU pro obchodování s emisemi

Systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) zahrnuje přibližně 11 tisíc elektráren a výrobních závodů a leteckou dopravu ve státech zapojených do systému a mezi těmito státy. Odhaduje se, že emise z tohoto sektoru v roce 2017 oproti roku 2016 mírně vzrostly (o 0,18 %). To lze vysvětlit nárůstem HDP, zdrojem zvýšení byl zejména průmysl a letecká doprava. Emise v odvětví energetiky mírně klesly.

V březnu 2018 byla vydána revidovaná směrnice o systému pro obchodování s emisemi¹. Revidovaná směrnice upravuje přebytek povolenek, který se vytvořil od roku 2009 především v důsledku hospodářské krize a využívání mezinárodních kreditů ke kompenzování emisí v EU.

3. kapitola: Emise spadající do „sdíleného úsilí“

Emise z většiny odvětví, která nejsou zahrnuta do systému EU pro obchodování s emisemi, například emise z dopravy, stavebnictví, zemědělství (nikoli emise CO₂) a odpadů, jsou upraveny právními předpisy EU o „sdíleném úsilí.“ Tyto emise byly v roce 2017 o 11 % nižší než v roce 2005. Mezi lety 2016 a 2017 však došlo k nárůstu o 0,8 %.

V květnu 2018 bylo přijato nařízení o sdílení úsilí², které stanovuje cíl snížit emise v této oblasti do roku 2030 o 30 % oproti roku 2005. Cíle pro jednotlivé členské státy jsou diferencovány. Pro dosažení souhrnného cíle však budou potřebná dodatečná opatření.

Emise z dopravy jsou sice nižší než v roce 2005, ale od roku 2014 rostou. Emise ze zemědělství se očekávají stabilní. Daří se snižovat emise z nakládání s odpady, z průmyslu i z využívání energie v budovách. Emise metanu rovněž klesají. Zvyšují se však emise fluorovaných skleníkových plynů.

4. kapitola: Využití půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví

V květnu 2018 přijala EU nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (nařízení

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410 ze dne 14. března 2018, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 pro potřeby odolné energetické unie a za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013.

o LULUCF)³, které začleňuje emise a pohlcování emisí z půdy do klimatického a energetického rámce na období do roku 2030. Nařízení o LULUCF stanoví závazek EU na období 2021–2030, který by měl vést k nulovým čistým emisím v oblasti působnosti nařízení. Oblast působnosti nařízení zahrnuje všechny obhospodařované pozemky, včetně lesů, orné půdy, pastvin a (do roku 2026) mokřadů.

5. kapitola: Zdokonalování legislativy EU

Kromě revize EU ETS, nařízení o sdílení úsilí a nařízení o LULUCF došlo rovněž k vývoji v oblasti silniční dopravy, energetiky a správy energetické unie. Rovněž přechod na oběhové hospodářství přispívá ke snižování emisí CO₂.

Komise přijala v posledních dvou letech tři ucelené balíčky opatření týkajících se mobility, které byly zaměřeny především na snížení emisí ze silniční dopravy a provádění evropské strategie pro nízkoemisní mobilitu.

V červnu 2018 dospěly Rada, Evropský parlament a Komise k prozatímní dohodě o směrnici o energetické účinnosti (cíl 32,5 % energetické účinnosti pro EU v roce 2030) a o směrnici o obnovitelných zdrojích energie (cíl 32 % z OZE pro rok 2030). V květnu 2018 byla přijata revidovaná směrnice o energetické náročnosti budov.

V červnu 2018 dosáhly Rada, Evropský parlament a Komise prozatímní dohody o nařízení o správě energetické unie. Členské státy připraví vnitrostátní energetické a klimatické plány pro období 2021–2030 a budou, obvykle každé dva roky, podávat zprávu o pokroku dosaženém při provádění svých plánů, zatímco Komise bude sledovat pokrok EU jako celku. EU a členské státy rovněž připraví dlouhodobé strategie na období nejméně 30 let počínaje rokem 2020.

6. kapitola: Financování opatření v oblasti klimatu

V roce 2017 vydělaly členské státy na dražbách povolenek v systému EU ETS 5,6 miliardy EUR, což je o 1,8 miliardy více než v roce 2016.

Nástrojem EU pro financování opatření v oblasti životního prostředí a klimatu je program LIFE.

Ve víceletém rozpočtovém rámci pro roky 2021 – 2027 navrhla Komise vynaložit 25 % všech výdajů na výdaje přispívající k dosažení cílů v oblasti klimatu (v současném období je to 19,3 % rozpočtu).

7. kapitola: Přizpůsobení se změně klimatu

Uvádí se, že strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu z roku 2013 je stále relevantní. 25 členských států již přijalo vnitrostátní strategii přizpůsobování se změně klimatu. Nicméně je uvedeno, v jakých oblastech strategie je potřeba udělat více.

8. kapitola: Mezinárodní spolupráce v oblasti klimatu

Vnitrostátně stanovené závazky přijaté v rámci Pařížské dohody by vedly k nárůstu teploty přibližně o 3°C. EU stanovila svůj cíl v souladu s potřebou omezit nárůst teploty nejvýše na 2°C.

V oblasti letectví přijala v červnu Rada Mezinárodní organizace pro civilní letectví normy a doporučené postupy jako součást svého systému kompenzací a snižování emisí uhlíku v mezinárodním letectví (CORSIA). Cílem systému CORSIA je stabilizovat emise z mezinárodní letecké dopravy na úrovni roku 2020.

V oblasti námořní politiky schválila Mezinárodní námořní organizace v dubnu 2018 počáteční strategii ke snížení emisí skleníkových plynů z mezinárodní námořní dopravy. Tato strategie

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU.

zahrnuje cíl minimálně 50% snížení do roku 2050 oproti úrovním z roku 2008 se záměrem dosáhnout plné dekarbonizace odvětví co nejdříve v tomto století.

V listopadu 2017 podepsaly EU a Švýcarsko dohodu o propojení svých systémů obchodování s emisemi. Strany si vymění své ratifikační listiny, jakmile budou splněny všechny podmínky pro propojení, a dohoda vstoupí v platnost dne 1. ledna následujícího roku.

EU se rovněž aktivně účastní jednání Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu o aspektech „pařížských pravidel“ souvisejících s mezinárodní spoluprací na trzích. Má trvalý zájem na zajištění provádění kvalitního souboru účetních pravidel a ambiciózního tržního mechanismu, aby se zabránilo narušení současného úsilí dvojnásobným započítáváním a aby se podpořila širší, ambicióznější opatření.

EU je rovněž aktivní v podpoře rozvojových zemí, podpora v oblasti boje proti změně klimatu se od roku 2013 téměř zdvojnásobila.

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu

Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu byla přijata v roce 2013.⁴ Strategie ukládá Evropské komisi podat zprávu o provádění a v případě potřeby navrhnout přezkum. Předložená zpráva zkoumá postup a výsledky hodnocení strategie, včetně zkušeností z jejího dosavadního provádění. Zpráva obsahuje 4 kapitoly. Zpráva je doprovázena pracovním dokumentem, jenž podrobně popisuje výsledky hodnocení.

První kapitola – „úvod“ – shrnuje dopady změny klimatu, včetně hospodářských ztrát, a to včetně prognózy do budoucna. **Celkové uváděné hospodářské ztráty způsobené povětrnostními a jinými klimatickými extrémami v Evropě za období let 1980–2016 přesáhly částku 436 miliard EUR. Očekává se, že se roční škody mohou do konce století zvýšit až desetinásobně.** Největší ztráty budou v oblasti průmyslu, dopravy a energetiky. Dopady budou v Evropě rozloženy nerovnoměrně. Je zmíněn i dopad změny klimatu v jiných částech světa prostřednictvím mezinárodního obchodu, otázka změny klimatu a migrace.

Druhá kapitola – „postup“ – uvádí, že hodnocení bylo provedeno podle 5 kritérií: účinnost, účelnost, relevantnost, soudržnost a přidaná hodnota na úrovni EU.

Třetí kapitola shrnuje výsledky hodnocení. **Je uvedeno, že strategie celkově splnila své cíle.**

1. Hodnocení relevantnosti: **Ukazuje se, že povětrnostní a jiné klimatické extrémny se vyskytují v Evropě stále častěji a s větší intenzitou.** Nově se také ukazuje, že EU musí posoudit klimaticko-bezpečnostní souvislosti a přeshraniční účinky přizpůsobení, respektive nepřizpůsobení v zemích, které nejsou členy EU.
2. Hodnocení účinnosti: **Cíle strategie nebyly zatím zcela splněny, ale došlo k určitému pokroku. Politický důraz se přesunul směrem k problematice přizpůsobení a k potřebě připravit se na nevyhnutelné dopady.** Mezi roky 2013 a 2018 se zvýšil počet členských států s vnitrostátní strategií pro přizpůsobení z 15 na 25. Z programu LIFE bylo od roku 2014 dotováno částkou 184 milionů EUR 60 projektů souvisejících s přizpůsobením. Pro regionální a místní úroveň zahrnuje Komise přizpůsobení do Paktu starostů a primátorů. Asi 40 % měst s více než 150 000 obyvatel již přijalo plán přizpůsobení se změně klimatu. Nepodařilo se však odstranit mezery ve znalostech, u obchodu existuje mezera ve znalostech o účincích přelévání ze třetích zemí. U velkých projektů financovaných z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti v období 2014–2020 je

⁴ KOM (2013) 216 v konečném znění

hodnocena odolnost vůči změně klimatu. Evropský sociální fond a Evropský námořní a rybářský fond problematiku výslovně neřeší.

3. Hodnocení účelnosti: **Administrativní náklady přímo vyplývající ze strategie jsou nízké. Komise uvádí, že strategie přináší za vynaložené prostředky náležitou hodnotu.**
4. Hodnocení z pohledu soudržnosti: Komise uvádí, že strategie je vysoce koherentní s dalšími politikami EU, vnitrostátními, regionálními a místními politikami a opatřeními pro přizpůsobení. Situace je diferencovanější, pokud jde o soudržnost s mezinárodními politikami a iniciativami. Komise se domnívá, že je prostor pro přepracování strategie s cílem ji lépe sladit s vývojem mezinárodní politiky po roce 2013 a lépe posoudit důsledky přeshraničních dopadů změny klimatu v nečlenských zemích na EU např. prostřednictvím migračních toků, obchodu a finančních toků.
5. Hodnocení z hlediska přidané hodnoty EU: Je konstatováno, že strategie vytváří přidanou hodnotu pro Evropu.

Čtvrtá kapitola shrnuje poznatky o prvních pěti letech provádění strategie:

- Mezery ve znalostech o přizpůsobení nebude nikdy možné zcela odstranit; v oblasti výzkumu a výměny informací se navrhuje další iniciativy. V případě dlouhodobých investic do infrastruktury má odolnost vůči změně klimatu zásadní význam.
- Opatření strategie by mohla být lépe navzájem integrována, stejně tak by měl být lépe integrován mezinárodní rozměr přizpůsobení.
- Strategie by se měla více zaměřit na provádění a monitorování plánů v členských státech. Přizpůsobení je nyní zahrnuto do nařízení o správě energetické unie, to by mělo vést k pokroku v této oblasti. V počtu místních strategií pro přizpůsobení byl pokrok pomalejší, než se v roce 2013 předpokládalo, a mezi členskými státy existují rozdíly. Jsou uvedena opatření, která by měla Komise učinit, aby podpořila vypracování a provádění místních strategií.
- Je uvedeno, že 5 let od přijetí strategie je krátká doba na to, aby bylo možné analyzovat distribuční účinky přizpůsobení (nebo nepřizpůsobení).
- Je uvedeno 10 oblastí, ve kterých by strategie mohla být schopná přinést v budoucnu více: snižování rizika katastrof, lepší začlenění přizpůsobení do evropské námořní a rybářské politiky a obecně v pobřežních oblastech, vývoj a použití nástrojů a prostředků pro investory, využití soukromých investic pro přizpůsobení, přizpůsobení založené na ekosystémech (např. ochranné zemědělské postupy, zelená infrastruktura, ochrana přírody), podpora přijetí místních strategií a činností pro přizpůsobení a jejich monitorování, lepší příprava zeměpisných oblastí se specifickými výzvami, podpora posuzování a mapování sociální zranitelnosti vůči událostem souvisejícím se změnou klimatu, posílení vazeb mezi veřejným zdravím a přizpůsobením, propojování s politikami zmírňování na všech úrovních veřejné správy.
- Je uvedeno, že cíle Komise v oblasti klimatu v rozpočtu na období 2021 až 2027 staví na myšlenkách zakotvených ve strategii. Komise například hodlá použít 25 % z příštího víceletého finančního rámce (2021–2027) na cíle zmírňování a přizpůsobení. Návrh předpokládá vynaložení 35 % rámcového programu EU pro výzkum na klimatická témata. Evropský fond pro regionální rozvoj by na oblast klimatu vyčlenil až 30 % výdajů a Fond soudržnosti až 37 %. To má být podpořeno legislativními a nelegislativními opatřeními v rámci iniciativy udržitelného financování. Problematika přizpůsobení je také více zdůrazněna v návrhu Komise k budoucnosti společné zemědělské politiky.

- Závěrem je uvedeno, že prozatím bude Komise pokračovat v úsilí o začlenění přizpůsobení do ostatních politik EU.
- **Stanovisko vlády ČR:**
Sdělení Komise - Čistá planeta pro všechny - Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky

Vláda ČR ve své rámcové pozici upozorňuje na to, že dokument nestanovuje nové cíle, ale pouze předkládá scénáře, které popisují, jak může EU naplnit své závazky vyplývající z Pařížské dohody k roku 2050. Nicméně je upozorněno na to, že EU sama nemůže se svým 10 % podílem zajistit stabilizaci a pokles globálních emisí skleníkových plynů. ČR v každém případě vítá, že všechny scénáře počítají s určitým nárůstem podílu jaderné energie v energetickém mixu EU. **Ohledně navyšování cíle EU pro snižování emisí do roku 2030 ČR v současnosti toto navýšení nepodporuje.** ČR bude požadovat vysvětlení navazujícího procesu, tedy jakým způsobem má být tato dlouhodobá strategická vize převedena do konkrétní dlouhodobé strategie nízkouhlíkového rozvoje, kterou má EU předložit na základě čl. 4 Pařížské dohody v roce 2020.

Je upozorněno na to, že klimatická strategie ČR v současné době nepočítá s cílem dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050. ČR usiluje o cíl redukce skleníkových plynů o 80 % do roku 2050 (oproti 1990) dle schválené Politiky ochrany klimatu v ČR, dle názoru vlády ČR by však měla v budoucnu ČR podrobně prozkoumat i scénáře, které by na národní úrovni vedly k vyšší emisní redukci (80-95%), popř. až k cíli dosažení uhlíkové neutrality, vč. zmapování technických a socioekonomických aspektů těchto scénářů. Některé tyto scénáře mohou sloužit jako podklad pro aktualizaci Politiky ochrany klimatu v ČR, která je plánována na rok 2023, popř. dalších strategií. Schválení finální podoby strategie EU by však dle vlády ČR nemělo ČR zavazovat ke zpřísnění cílů na národní úrovni.

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě - EU a Pařížská dohoda o změně klimatu: vyhodnocení pokroku na COP v Katovicích

Z rámcové pozice vlády ČR k tomuto dokumentu vyplývá, že hlavním příspěvkem ČR k naplňování Pařížské dohody bylo přijetí Politiky ochrany klimatu v ČR v březnu 2017, kde je stanoven indikativní dlouhodobý cíl snížit emise skleníkových plynů v ČR do roku 2050 o 80 % oproti roku 1990. Rámcová pozice vlády ČR upozorňuje na to, že ČR má do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů v odvětvích mimo EU ETS o 14 % oproti roku 2005. ČR předpokládá, že za předpokladu efektivní implementace přijatých politik a opatření může cíl těsně splnit. V budoucnu se rovněž předpokládá snížení propadů emisí z odvětví LULUCF v důsledku změn věkové a druhové struktury lesních porostů a kalamitních situací. Negativní bilance sektoru LULUCF se rovněž může nepříznivě projevit na nákladech ČR při plnění cíle v non-ETS, kdy by stát musel dokupovat příslušný objem chybějící roční alokace jednotek AEA na trhu.

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu

V České republice byla přijata Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR v roce 2015. Jejím implementačním dokumentem je Národní akční plán adaptace na změnu klimatu. V současné době je připravována aktualizace těchto dvou dokumentů. Rovněž je v přípravě Národní energeticko-klimatický plán, který obsahuje stručnou informaci k adaptační politice ČR.

V rámcové pozici ze dne 10. ledna 2019 vláda ČR uvádí, že si je vědoma, že je nutné se více zaměřit na monitorování strategie a jejího implementačního dokumentu a na následné šíření výsledků těchto hodnocení. Dále by mělo být věnováno více pozornosti začlenění adaptace na změnu

klimatu do pojišťovacích aktivit, aby byly motivovány investice do prevence rizik a případných katastrof.

- **Komentář Parlamentního institutu - shrnutí posledního vývoje v této oblasti:**

K zvláštní zprávě IPCC z října 2018:

Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) vydal v říjnu 2018 zvláštní zprávu o dopadech globálního oteplení o 1,5 °C, plným názvem „*Globální oteplení o 1,5 °C, zvláštní zpráva IPCC o dopadech globálního oteplování o 1,5 °C nad preindustriální úroveň a související globální trajektorie emisí skleníkových plynů v kontextu posílení globální reakce na hrozbu změny klimatu, udržitelný rozvoj a úsilí o vymýcení chudoby.*“⁵ Z této zprávy vyplývá, že pokud by se podařilo globální nárůst teploty udržet na 1,5 °C, znamenalo by to oproti nárůstu teploty o 2 °C významné snížení dopadu na trvale udržitelný rozvoj, vymýcení chudoby a snižování nerovností. Nicméně i při nárůstu teploty o 1,5 °C se zvýší rizika pro zdraví, obživu, zabezpečování potravin, zásobování vodou, bezpečnost lidí a ekonomický růst. Ta jsou s nárůstem o 2 °C ještě vyšší.

Při zvýšení teploty o 2 °C se očekává, že by ve světě došlo k zániku více než 99 % korálových útesů. Při globálním oteplení o 1,5 °C až 2 °C by mohlo dojít k nevratnému úbytku grónského pevninského ledovce, který by mohl vést ke zvýšení hladiny moří až o 7 metrů.

Ze zvláštní zprávy IPCC vyplývá, že globální oteplování způsobené člověkem již způsobilo nárůst teploty o 1 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí a každých deset let se teplota zvyšuje přibližně o 0,2 °C. Bez zintenzívnění mezinárodních opatření v oblasti klimatu by mohla globální průměrná teplota vzrůst do období krátce po roce 2060 o 2 °C a poté se dále zvyšovat. To by mělo dalekosáhlé důsledky (ohrožení dodávek potravin, vody a energie vedoucí ke konfliktům o zdroje a migračním tlakům). Je shrnuto, že bez přijetí okamžitých a rozhodných opatření není možné zajistit pro Evropu udržitelný rozvoj.

Ze zvláštní zprávy IPCC vyplývá, že je ještě možné udržet růst oteplování na úrovni 1,5 °C, ale vyžadovalo by to velmi rychlou akci a změny v nejbližších dvanácti letech.

Lze shrnout několik základních rizik. Velká část živočišných druhů čelí zvýšenému riziku vyhynutí v důsledku změny klimatu. Očekává se, že změna klimatu významně poškodí potravinovou bezpečnost, že sníží množství obnovitelných povrchových a podzemních vod ve většině suchých subtropů a následně tak zvýší konkurenci mezi sektory o vodní zdroje. Dále se očekává, že změna klimatu povede ke zhoršení zdravotního stavu v mnoha geografických oblastech, zejména v rozvojových nízkopříjmových zemích. Obecně vysoké teploty a vysoká vlhkost v některých oblastech mohou ohrozit běžné lidské činnosti, jako je pěstování potravin a práce ve venkovním prostředí.

V městských oblastech změna klimatu zvýší rizika pro lidi, majetek, ekonomiku a ekosystémy, včetně rizik vyplývajících např. z tepelného stresu, bouří a extrémních srážek, záplav, sesuvů půdy, znečištění ovzduší, sucha, nedostatku vody, zvýšení hladiny oceánu a vzednutí hladiny způsobené bouřemi. Tato rizika jsou samozřejmě ještě zesílena tam, kde není základní infrastruktura. Zde si stačí uvědomit např. to, kolik světových metropolí leží blízko pobřeží nebo řek. Ve venkovských oblastech se očekávají dopady vzhledem k zhoršení dostupnosti vody, potravinové bezpečnosti, příjmů ze zemědělství, včetně změn produkčních oblastí potravin a nepotravinářských plodin na celém světě. Obecně lze čekat, že dopady změny klimatu zpomalí hospodářský růst a ztíží snižování chudoby. Změna klimatu pravděpodobně zvýší přesídlování obyvatel a povede k zvýšení rizik

⁵ Summary for policy makers je dostupné zde: https://www.ipcc.ch/pdf/special-reports/sr15/sr15_spm_final.pdf.

násilných konfliktů.⁶

Nicméně, odhadované emise dle vnitrostátních příspěvků podle Pařížské dohody povedou k emisím skleníkových plynů v roce 2030 ve výši 52-52 GtCO₂/ročně. To by nevedlo k omezení nárůstu celosvětové teploty na 1,5 °C, i pokud by došlo k radikálnímu snížení emisí po roce 2030. Vnitrostátní příspěvky dle Pařížské dohody by vedly k nárůstu celosvětové teploty asi o 3,2 °C.

Ke konferenci v Katovicích v prosinci 2018:

Ve dnech 2. – 14. prosince 2018 proběhla konference OSN o změnách klimatu v polských Katovicích (COP24). Hlavním cílem bylo dohodnout pravidla, která by umožňovala úplnou realizaci Pařížské dohody. Konference byla nakonec prodloužena do 15. prosince a **v poslední den se podařilo dosáhnout dohody ohledně balíku pravidel pro provádění Pařížské dohody**. To je také považováno za hlavní úspěch konference, jelikož další rozhodnutí byla oddálena na další setkání (př. vytvoření mezinárodního trhu s emisními povolenkami).

Na základě dohodnutých vodítek mají země navrhnout národní systémy pro implementaci Pařížské dohody od roku 2020. Státy se rovněž dohodly na způsobu, jak budou informovat o dosahování svých národních cílů pro klimatickou činnost. Státy by měly informovat o prostředcích pro snižování emisí a přizpůsobení se dopadům klimatických změn, včetně detailů finanční podpory pro klimatickou činnost v rozvíjejících se zemích. Státy by rovněž měly do roku 2020 aktualizovat své klimatické plány a následně předkládat každých pět let své národní příspěvky. Vzniknout by měl i světový hodnotící mechanismus, v rámci kterého státy budou moci porovnávat své kroky.⁷

Za hlavní závěry konference lze považovat:

- všechny státy mají příští dva roky na to, aby upravily své závazky ve snižování emisí pro období 2020 až 2030;
- účinná pravidla pro dodržování Pařížské dohody (stejně požadavky na vykazování emisí, kontrolu dodržování závazků a jejich revizi pro všechny státy), která bude třeba ještě částečně dopracovat v příštím roce (pravidla pro fungování mezinárodního emisního obchodování se v Katovicích nepodařilo dojednat);
- finanční pomoc ohroženým zemím zatím slíbilo zdvojnásobit pouze Německo, jiné státy žádné nové příspěvky do Zeleného klimatického fondu neohlásily. V roce 2020 začnou jednání o zvýšení finanční pomoci potřebným zemím, aby celková částka byla vyšší než 100 miliard USD ročně.⁸

Všechny státy mají tedy dva roky na to, aby upravily své závazky ve snižování emisí pro období 2020 až 2030. **Evropský parlament přijal 25. října 2018 usnesení o Konferenci OSN o změně klimatu konané v roce 2018 v Katovicích, Polsko (COP24) (2018/2598(RSP)), ve kterém mimo jiné podpořil aktualizaci vnitrostátně stanovených příspěvků Unie s cílem platným pro celé hospodářství snížit domácí emise skleníkových plynů do roku 2030 v porovnání s úrovní z roku 1990 o 55%.⁹**

Poslední vývoj v oblasti energetické unie – schválené návrhy a pokrok:

Závěrem roku 2018 ještě došlo na úrovni Evropské unie k několika důležitým událostem.

⁶ IPCC, 2014: Summary for Policymakers, In: Climate Change 2014, Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, R. K. Pachauri and L. A. Meyer (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, 151 pp., v českém překladu str. 16 – 20.

⁷ Zdroj: <https://euractiv.cz/section/klima-a-zivotni-prostredi/news/cop24-eu-je-lidrem-svetove-klimaticke-politiky-ke-snizovani-emisi-se-ale-pridava-i-cina/>.

⁸ Např.: <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/klimaticka-konference-cop24-v-katovicich-pravidla-jsou-pripravena-nejasnosti-ohledne>.

⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0430+0+DOC+XML+V0//CS>

Vozidla

Jednak došlo k pokroku ohledně snižování emisí oxidu uhličitého u aut. Evropská unie dosáhla kompromisu v tom, že v případě osobních automobilů bude nutné snížit emise do roku 2030 o 37,5 %, v případě užitkových automobilů o 31 %. K této dohodě došlo v druhé polovině prosince 2018 poté, co Evropská komise původně navrhovala snížení o 30 %, což bylo podpořeno např. Německem, ale jiné státy požadovaly snížení až o 35 %. Evropský parlament prosazoval snížení o 40 %.¹⁰

O dva dny později došlo k dosažení dohody v Radě ohledně snížení emisí oxidu uhličitého u nových těžkých vozidel. Rada požaduje snížení o 30 % do roku 2030. Tato dohoda uděluje předsednictví mandát k zahájení jednání s Evropským parlamentem.¹¹

Energetický balíček

4. prosince 2018 Rada schválila směrnici o energetické účinnosti, směrnici o obnovitelných zdrojích energie a nařízení o správě energetické unie.

V prosinci 2018 došlo rovněž k posunu v projednávání dalších předpisů vztahujících se k energetické unii – bylo dosaženo dohody ohledně nových pravidel pro bezpečnost dodávek elektřiny, bylo dosaženo předběžné dohody ohledně nařízení o ACER, a konečně bylo dosaženo předběžné dohody o směrnici a nařízení o elektřině.

21. prosince 2018 byly zveřejněny v Úředním věstníku Evropské unie Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013, směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti.

Cíle EU v oblasti energetiky

	Pro rok 2020	Navržené pro rok 2030 Komisí	Schválené cíle pro rok 2030
Snížit emise skleníkových plynů oproti roku 1990	o 20 %	o 40 %	O 40 %, nyní EP požaduje 55 %
Podíl energie z obnovitelných zdrojů	20 %	27 % (ITRE EP až 35 %)	32 %
Zvýšení energetické účinnosti	o 20 %	o 27 – 30 % (ITRE EP až 40 % závazný cíl)	32,5 %

V lednu 2019 Rada potvrdila dohodu o reformě evropského trhu s elektřinou. Velvyslanci členských států při EU schválili dohodu s Evropským parlamentem o směrnici a nařízení v oblasti uspořádání trhu s elektřinou. Díky tomu je možné přistoupit ke konečnému přijetí obou návrhů, které jsou základními prvky balíčku předpisů týkajících se čisté energie.

Závěrem lze ještě upozornit na to, že **Evropská komise se v lednu 2019 rozhodla předložit Soudnímu dvoru EU věc České republiky a Slovinska z důvodu nedodržení směrnice o energetické náročnosti budov** (směrnice 2010/31/EU), a to poté, co Komise upozornila obě země v roce 2015 a v průběhu

¹⁰ Zdroj: <https://euractiv.cz/section/zivotni-prostredi/news/emise-u-osobnich-automobilu-by-se-mely-snit-o-375-procenta/>.

¹¹ Více zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/12/20/co2-emission-standards-for-trucks-council-agrees-its-position/>.

let 2017 a 2018 jim zaslala oficiální dopisy. V lednu 2019 Evropská komise rovněž zaslala ČR výzvu, neboť plně neprovedla pravidla EU týkající se jakosti benzínu a motorové nafty a podpory využívání energie z obnovitelných zdrojů (směrnice (EU) 2015/1513). Evropská komise rovněž zaslala v lednu 2019 výzvu České republice, v níž ji formálně žádá o správné provedení směrnice o energetické účinnosti (směrnice 2012/27/EU) ve vnitrostátním právu.¹²

Vývoj v České republice:

V prosinci 2018 Ministerstvo průmyslu a obchodu uveřejnilo Návrh vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu České republiky pro účely vnějšího připomínkového řízení a veřejné konzultace.¹³

V současné době probíhá také aktualizace Národního programu snižování emisí ČR (NPSE), do konce ledna 2019 probíhala veřejná konzultace k němu.¹⁴

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 6. 2. 2019 a usnesením č. 186 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **bere na vědomí** představené dokumenty a poznamenává, že nestanovují nové cíle v oblasti klimatu;
2. **bere na vědomí** rámcové pozice vlády ČR k představeným dokumentům;
3. **nepodporuje, v souladu s pozicí vlády,** navýšení cíle EU pro snižování emisí skleníkových plynů do roku 2030;
4. **podporuje** pozici vlády ČR v tom, že EU sama nemůže zajistit stabilizaci a pokles globálních emisí skleníkových plynů, proto je potřeba brát ohled na to, že přechodu na nízkoemisní ekonomiku musí být dosaženo nákladově efektivním, technologicky neutrálním a udržitelným způsobem a tento přechod nesmí mít významný negativní dopad do ekonomik členských států, konkurenceschopnosti jejich průmyslu, sociální oblasti a nesmí ohrozit jejich bezpečnost;
5. v souladu se svými předchozími usneseními **upozorňuje na to,** že jakékoliv závazky přijímané na úrovni EU nesmějí oslabovat výsostné právo členských států na stanovení podmínek pro využívání svých energetických zdrojů a stanovení energetického mixu;
6. **podporuje** pozici vlády v tom, že jaderná energetika musí být explicitně zmíněna v rámci hlavních (dosud sedmi) strategických prvků cesty k nízkouhlíkovému hospodářství;
7. **podporuje** pozici vlády ČR v tom, aby byl ze strany Evropské komise vysvětlen proces navazující na sdělení Čistá planeta pro všechny, kterým bude toto sdělení převedeno do konkrétní dlouhodobé strategie nízkouhlíkového rozvoje, kterou má EU předložit na základě Pařížské dohody v roce 2020;

¹² Tisková zpráva k tomuto je k dispozici zde: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-19-462_cs.htm.

¹³ Dostupné zde: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/navrh-vnitrostatniho-planu-v-oblasti-energetiky-a-klimatu-ceske-republiky--242761/>.

¹⁴ Viz zde: https://www.mzp.cz/cz/news_190117_NPSE.

8. **vyzývá vládu**, aby s maximální opatrností prozkoumala zejména ty scénáře, které by na národní úrovni vedly k vyšší emisní redukci, popř. až k cíli dosažení uhlíkové neutrality, včetně zmapování technických a socio-ekonomických aspektů těchto scénářů;
9. **podporuje** pozici vlády ČR v tom, že EU by měla věnovat více pozornosti adaptaci na změnu klimatu;
10. **usnází se** postoupit dokumenty spolu se svým usnesením a rámcovými pozicemi vlády ČR pro informaci hospodářskému výboru a výboru pro životní prostředí.